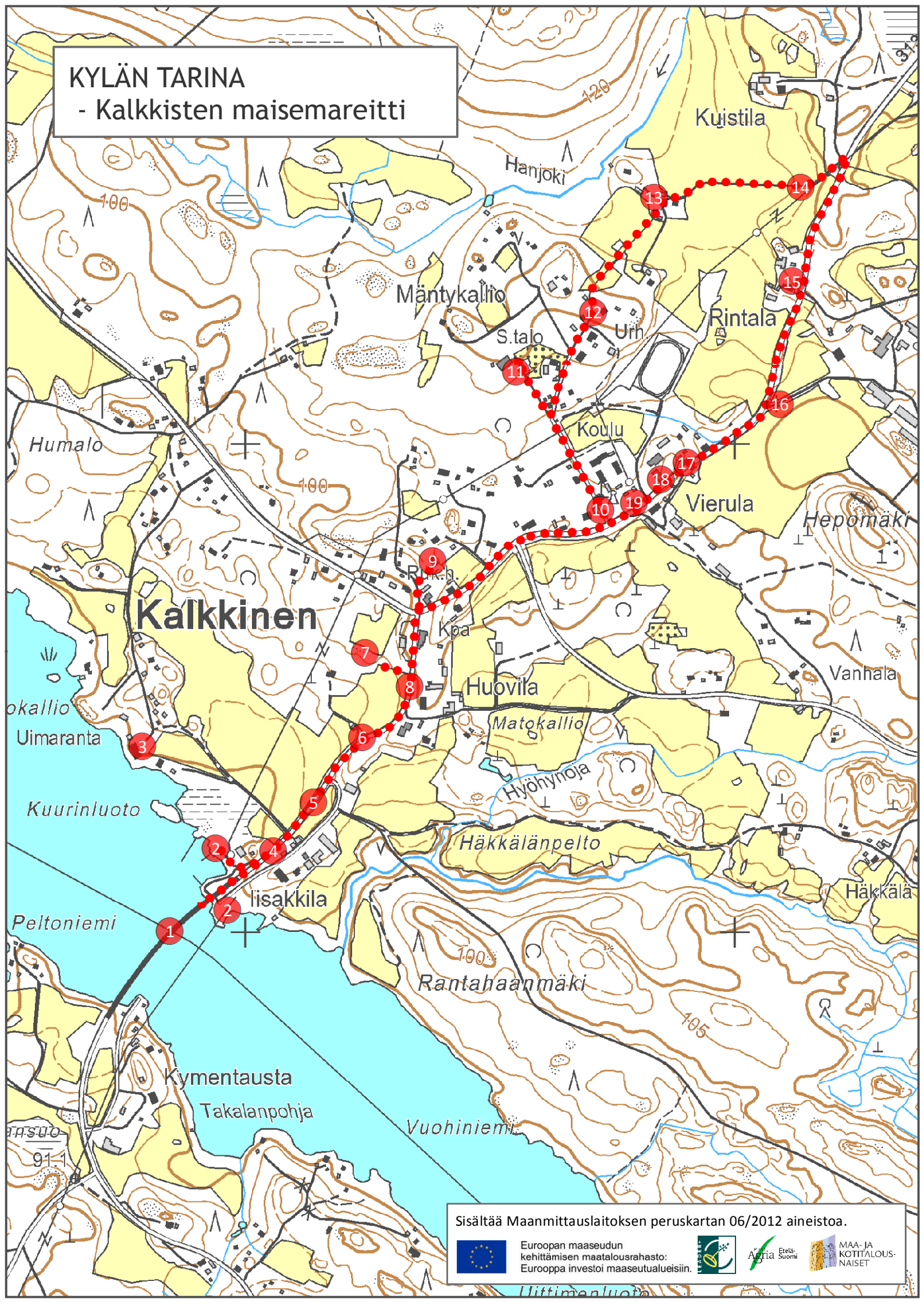

KYLÄN TARINA - Kalkkisten maisemareitti

Sisältää Maanmittauslaitoksen peruskartan 06/2012 aineistoa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

K Y L Ä N T A R I N A - Kalkkisten maisemareitti

Tervetuloa aikamatkalle Kalkkisten kylän maisemaan. Tällä löytöretkellä voit tutustua kylän menneisyyteen ja nykyisyyteen sekä nähdä ehkä tulevaisuuteen. Kalkkinen on elävä ja aktiivinen kylä Asikkalan pohjoisosassa luonnonkauniissa paikassa. Läpi ajallisten kerrostumien kulkeva polku kannattaa aloittaa satamasta. Sieltä löydät helposti pysäköintipaikan autollesi tai laituripaikan veneellesi. *Huomioithan, että monet reitin kohteet ovat yksityisalueita ja yksityiskoteja ja niitä voit katsella vain tieltä tai poluilta.*

Lisää tietoja polusta Kalkkisten kyläyhdistys ry

Lähteet: Kalkkisten kyläkirjat, SKS:n Kansanrunousarkisto ja Kalkkisten kyläyhdistys ry

1. Muinainen maisema (1 600 -3 000 miljoonaa vuotta sitten)

Seisot sillalla muinaisen maiseman keskellä. Kymenvirta ja kapean Virtasalmen kalliojyrkänteet kertovat Kalkkisten luonnonmaiseman historiasta. Maiseman uusin kerrostuma, vuonna 2000 rakennettu Kalkkisten silta avaa näköalat Virtasalmen murroslaakson maisemaan. Tästä saa alkunsa komea Kymijoki. Kymenvirran kulttuurimaisema on Etelä-Päijänteen viljelyseudun ja Heinolan järvisseudun maisematyyppien vaihettumisvyöhykettä edustava maatalousmaisema Kymenvirran jylhien metsäisten mäkien ja Kalkkisten kylämaiseman tuntumassa.

Murroslaakso on peräisin jo kallioperän synnyn ajoilta, joten Kalkkisten maiseman suuret piirteet ovat ikivanhoja. Kymenvirta on osa pitkää luode-kaakko-suuntaista murroslaaksoa, joka ulottuu aina Kuhmoisiin Päijänteen länsirannalle saakka. Murroslaakso on syntynyt tuhansia miljoonia vuosia sitten kallioperän murtumalinjaan, johon on rapautumisen ja kulutuksen seurauksena syntynyt laakso. Murtumalinjan pohjalla oleva ehjä kalliopohja saattaa olla erittäin syvällä.

Jääkausiaika alkoi 2-3 miljoonaa vuotta sitten. Maat ja vedet peittyivät 2-3 kilometriä paksuisen jään alle Kalkkisissäkin. Jääkausien aikana mannerjäätiköt vuoroin levisivät ja vuoroin sulivat useita kertoja kymmenien tuhansien vuosien rytmissä. Jääkauden jälkeen murroslaakson maisema on ollut vielä kokonaan veden alla. Vedenpinta oli Yoldiameren aikana eli 11 300 vuotta sitten yli 40 metriä nykyistä Kymen pintaa ylempänä.

Kalkkisten jääkauteiset kerrostumat ovat pääasiassa syntyneet viimeisen mannerjäätikön sulamisvaiheessa yli 11000 vuotta sitten. Jääkauteisen maiseman selkäranka on mannerjäätikön sulamisvesien kerrostama Kalkkisten- Nuoramoisten harju, sora- ja hiekkamuodostuma, joka paikoin leviää tasaisiksi nummiksi.

Jääkauden jälkeinen maisema näyttäytyi paljaana vesien vetäydyttyä Kalkkisissa. Kasvit alkoivat heti vallata jään ja veden alta paljastunutta mineraalimaata. Paljas maa peittyi ensin matalalla, valoa vaativalla tundrakasvillisuudella. Ensimmäisten joukossa saapuivat heinät, sarat, marunat, savikat, lieot, kataja ja paju. Vähitellen alkoi syntyä humusta ja maannos, jossa metsät sitten myöhemmin saattoivat kasvaa.

2. Kalkkisten kylän ranta

Kymenvirta on yhdistänyt ja erottanut ihmiset. Lautta Kymen yli on ollut menneinä aikoina merkittävä rasitus Kalkkisten isännille. Paikalla on varmasti ollut lautta tai vene keskiajalta lähtien. Lossi kulki Kymenvirran yli noin 130 vuotta yhdistäen molemmin puolin virtaa olevan Kalkkisten kylän. Lossi saapui Kalkkisiin 1860- luvulla, samaan aikaan kun rakennettiin etelään kulkevaa Kopsuontietä. Alkuaikoina vesi ylitettiin kapulalossilla ja vasta 1950-luvulla tuli moottorilossi. Kymenvirran molemmin puolin on vieläkin tallella lossirannan rakenteet. Kylälle tärkeä lossin liikennöinti aikataulutettiin ja sen yöliikenne loppui vuonna 1996. Lossi poistui käytöstä sillan valmistuttua vuonna 2000.

Ranta ja rannan historia liittyvät siihen aikaan, jolloin suomalainen kylä eli kultakauttaan. 1900- luvun alkupuolella kylien toiminta ja elämä oli vilkkainta. Kyliin ilmestyi teollisuutta ja kauppoja ja seuraelämä oli vilkkainta. Rannassa on sijainnut myös Kalkkisten Höyrysaha, joka paloi jo 1927. Rannassa on vanhasta meijeri- ja myllyrakennuksesta tiilinen nurkka jäljellä.

Päijänne ja Kymi ovat olleet merkittäviä kulkureittejä, joita pitkin kyläläiset ovat kulkeneet veneellä rintamaille. Kalkkisiin perustettiin kylälaituri laivaliikennettä varten jo 1920-luvulla. Suuret laivat Heinola I ja Heinola II liikennöivät päivittäin Lahden ja Heinolan väliä 1920-1930-luvuilla. Louhi ja Lainetar kuljettivat ihmisiä ja tavaraa Kalkkisista Heinolaan vuosina 1930- 1940. Laivaliikenne oli 1900- luvun alussa hyvin tärkeä liikennemuoto Päijänteen rantojen kylille. Tänä päivänä risteilylaivat pysähtyvät Kalkkisiin matkaten Heinolaan tai Lahteen.

Palanen tätä päivää. Reilussa kymmenessä vuodessa vanhan sahan ja lossin alueelle sillan alle on kehittynyt suosittu satama-alue. Monisatapäinen joukko kyläläisiä ja kesäasukkaita juhlii satamassa keskikesän juhlaa juhannuskokon loisteessa.

3. Kalkkisten Osuusmeijeri

Vuonna 1928 laajennettiin Kalkkisten toimivan kartanomeijerin omistuspohjaa siten, että siitä muodostettiin Kalkkisten Osuusmeijeri. Uuden meijerirakennuksen valmistuttua toiminta siirrettiin sinne. Kalkkisten osuusmeijeri valmistui 1920-luvun loppupuolella rannan tuntumaan. *Varmuudella ei tiedetä, kuka meijerirakennuksen rakensi.*

Meijerin perustajajäsenet olivat paljon rakennuksella talkootöissä. He menivät aamulla hyvin aikaisin töihin. Kerran Kaperin Onni meni vasta aamulla seitsemän aikaan aamulla töihin ja huuteli: "Huomenta!". Nuuttila sanoi siihen: "Kuka perkele enää seitsemän aikaan huomenta sanoo!".

Meijerin koneet kävivät höyryllä ja pihaan tuotiin paljon halkoja hevosilla. Pihassa oli suuri puuliiteri, jonka korkeuksiin halot nostettiin kuivamaan. Kun Kalkkisten seudulla maitokarjan pito oli runsaimmillaan, tuotti meijeri voita, maitoa, kermaa ja piimää.

Palanen tätä päivää. Nykyisin meijeri on Osuuskunta Tuottajain Maidon kokouskoulutus- ja lomaviettopaikka, Lomameijeri. Vuonna 1928 rakennetussa Kalkkisten meijerissä päättyi meijeritoiminta vuonna 1970, minkä jälkeen tilat muutettiin kokous ja virkistyskäyttöön. Entinen meijerisali on varattavissa kokouksiin, koulutuksiin ja perhejuhliin.

4. Lisakkilan kartano (Vuodesta 1539)

Näet tien itäpuolella yhden kylän vanhimmista ja maisemallisesti keskeisellä paikalla sijaitsevista tiloista. Kymenvirran rantaan nousseen talon omistajat tunnetaan jo vuodesta 1539 saakka. Tila oli läänitetty 1600- luvulla puolalaisen sotaherran Adam Scrafferin omistukseen. Vuonna 1680 läänitys purettiin ja muutettiin ratsutilaksi. Ensimmäinen omistaja oli ratsumestari Toll, toinen everstiluutnantti Vadenstierna, kolmantena eversti von Platen ja lopuksi Johan Fredrik Fonthen. Fonthen rakennutti nykyisen päärakennuksen vuonna 1845. Kylän vanhasta rakennuskannasta arvoltaan huomattavampia on Lisakkilan rakennusryhmä. Kartanon päärakennus on empiretyylinen. Hirsinen rakennus on rapattu ja rappauspinta on maalattu vaaleanpunaiseksi valettiilikuvioksi. Mutterikuisti on moniruutuinen. Pihapiirissä on väenrakennuksia viime vuosisadalta, vanhin vuodelta 1816. Myös tiiliset talli- ja navettarakennukset sekä makasiini ovat 1800-luvulta.

Seudun kartanoilla ja suurtiloilla on ollut vahva vaikutuksensa kulttuurimaiseman muodostumiseen, niin Kalkkisissäkin. Kalkkisten kylä eli 1800-1900 - lukujen vaihteessa voimakasta kasvun aikaa. Sipi Koskinen osti Lisakkilan vuonna 1847. Hän oli hyvin toimelias mies Kalkkisissa. Hän saapui Kalkkisiin samaan aikaan kun Suomessa oli taloudellinen nousukausi. Maakauppa oli vapautettu vuonna 1859, höyrysahat sallittiin vuonna 1857, meijeritoiminta yleistyi 1870- luvulla ja puutavarateollisuudessa alkoi paperinteko. Sipi Koskinen osallistui kaikkeen tähän uuteen kehitykseen. Hän perusti Kalkkisiin Kymenvirran rannalle vuonna 1890 Kalkkisten höyrysaahan, jonka yhteydessä olivat vielä mylly ja meijeri. Kaikille näille antoi käyttövoimaa höyryvoimalaitos. Sipi Koskisen omistama maa-alue oli suurimmillaan 4000 ha. Koskisen suku omistaa edelleen Lisakkilan.

Kalkkisten kylän ensimmäinen asukas, lisakki niminen, tuli veneellä Jyväskylästä päin, asettuen asumaan nykyisen Lisakkilan kartanon kohdalle Kymijoen rantaan. Rakensi siihen pirtin, kalasti joessa sekä viljeli kaskessa naurista ja myöhemmin ohraa nykyisen kylän laidassa olevassa "Hanjoen metsässä". Vanhat ihmiset sanovat erään raunion olevan lisakin nauriinpaistouunin, että he nuorena näkivät sen siellä hyvin uunia muistuttavana. Sekä lisakin ohranpuintia varten tekemä riihen sija on kantanut nimeä "riihen kiukaan pelto". Alue on jo kauan sitten metsittynyt ja nimitys unohtunut. Taru ei tiedä kertoa oliko lisakilla perhettä ollenkaan. Lisakkilan kartano on saanut nimensä lisakin pirtistä.

Aro Elina on haastatellut Konsta Luotosta. SKS Kansanrunousarkisto.

5. Kivikauden (8 600 -1 500 eaa) ja rautakauden asuinpaikat (500 eaa - 1 200 jaa)

Kului satoja vuosia jääkauden jälkeen ennen kuin ihminen saapui Kalkkisiin. Kivikauden aikainen ranta on ollut todennäköisesti hieman ylempänä rinteessä eli lähempänä alueella mistä on löydetty kivikauden ja rautakauden aikaisen asutuksen jäänteitä. Tämän entisen rannan tuntumassa ovat todennäköisesti nousseet veneistään maihin myös jo kylän ensimmäiset asukkaat kivikaudella.

Ensimmäiset merkit seudun asutuksesta ulottuvat 9 000 vuoden taakse Itämeren Ancyclus-vaiheen aikaan, jolloin vallitsi vielä alueelta toiselle liikkuva pyyntikulttuuri. Kivikausi oli esihistorian ajanjakso, jolloin ei osattu hyödyntää metalleja. Suomen ensimmäiset asuttajat

elivät ensin hylkeen ja peuran pyynnillä, myöhemmin hylkeen ja hirven pyynnillä. Varhaisimmat asukkaat keräilivät myös marjoja ja sieniä.

Kalkkisten asuinpaikan soveltuvuudesta elämiseen kertovat myös rautakautiset asutukset. Alueella on asuttu pitkin esihistoriallista aikaa. Kiinteä muinaisjäännös, kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Kymijoen itärannalla, länteen viettävällä rinteellä, Kalkkisten satamasta kylän keskustaan vievän tien länsi-lounaispuolisella pellolla. Kymenvirtaan asuinpaikalta on parisataa metriä.

Pelloilla on myös rautakautisia asuinpaikkalöytöjä. Rautakaudelle siirryttäessä rauta otettiin yleiseen käyttöön työkalujen, aseiden ja muiden tarve-esineiden valmistuksessa. Pysyvä asutus asettui seudulle rautakaudella, jolloin peltoviljelyyn siirtyminen mahdollisti kiinteän asutuksen muodostumisen. Rautakaudella elinkeinoina olivat maanviljelys, metsästys ja kalastus, pienessä määrin myös kaupankäynti. Viljelykasveina olivat mm. ohra, spelttivehnä, ruis, kaura ja nauris. Pelloja muokattiin alkeellisella koukkuauralla. Kotieläiminä saatettiin pitää nautoja, lampaita, vuohia ja sikoja. Rautakausi merkitsi nimensä mukaisesti myös raudan valmistuksen aloittamista Suomessa. Rautaa pelkistettiin järvimalmista puuhiilellä alkeellisissa maakuoppauuneissa ja harkkoyhteissä. Tuotteena saatiin niukkahiillistä takorautaa. Keskiajalla valtaosa nykyisistä kylistä oli jo olemassa ja maakuntaan oli muodostunut kiinteä, vaikkakin harva maanviljelijäasutus.

6. 1800- luvun tiestöä ja ryhmäkylän kylätontti vuonna 1786

Kuljet vanhan tien oikaistua versiota. Vanha tie 1700-luvun lopulta, lisakkilantie, on Kalkkistentien itäpuolella. Kylätontti on ollut kylän ensimmäisiä tiiviitä asutuspaikkoja. Vanhan hämäläisen kylän talot ovat sijainneet tiiviinä rykelmänä lämpimällä rinteellä, jonka ympärillä avautuvat kylän vanhimmat pellot. Kaikki kylätontilla olevat rakennukset ovat kadonneet ajan saatossa. Tästä paikasta on kauniit näköalat ympäristöön. Maisema on vanhaa ja tämän lättömyyden voi aistia paikassa. Muuten tien linjaukset noudattelevat pitkälti 1700-luvun lopun tiestöä.

Kylän itäreunalla virtaa Hyöhynoja Kymenvirtaan. Puron reunalla on ollut mylly. Huovilan ja Häkkälän tilat omistivat yhteisen siipirasmyllyn Kellomäentien varressa paikassa, jossa on harjoitettu myllytoimintaa 1700-luvulta alkaen. Viimeinen mylly ojan varrella paloi 1930-luvulla. Jo 1580-luvulla laadituissa myllyluetteloissa mainitaan Kalkkisten mylly, joka on toiminut vain keväisin ja syksyisin ja on oletettavasti sijainnut Myllyojassa. Isonjaon asiakirjoissa vuosilta 1767-1768 on kirjattuna ratsutilan omistaja herra majuri ja ritari Wadenstiernan äskettäin rakentama jalkamylly peltojen läpi virtaavassa joessa. Pelto- ja niittyluettelossa mainitut Myllynedustan niityt viittaavat kuitenkin siihen, että samassa joessa olisi ollut jo aiemmin mylly.

7. Kyläniitty (vuodesta 1786)

Pellonreunaa pitkin pääset vanhan kyläniityn luo. Vanhassa 1786-luvun pitäjänkartassa kyläniitty on jo merkitty niityksi. Perinnemaisemat ovat ympäristömme helmiä. Kalkkisten kylän keskustassa sijaitsevalla hehtaarin kokoisella niityllä on kallioketoja, pienruhoniittyä

sekä mäntyvaltaista metsälaidunta. Alueella kasvavista lajeista mainitaan mm. keltamatar, koiranheinä, nurmikaunokki, nurmitädyke, mäkikuisma, ruusuruoho, kesämaksaruoho ja kelta-apila. Kyläniityllä kasvaa myös uhanalaisia kasvilajeja. Perinnebiotooppia hoitavat lampaat. Laitumen reunalle pääset kävelemällä kaupan varastorakennuksen alapuolella olevan pellon reunaa. Ja muistathan, että lampaiden ruokkiminen on kiellettyä.

8. Kalkkisten kulttuurimaisema

Kalkkisten kulttuurimaiseman ydin on rakennettu, viljelymaiden reunustama harju, jonka reunaa pitkin maantie kulkee. Harjulle ovat asettuneet niin kantatilat kuin kirkkokin. 1940-luvun alussa rakennettiin harjun viereen kauppa ja myöhemmin myös baari. Osuuspankki on toiminut nykyisellä paikalla vuodesta 1939 entisessä Merivirran kiinteistössä. Vuonna 1954 tontille rakennettiin uusi toimitalo, joka on osa nykyistä pankin taloa. Kylä sijaitsi etäällä pitäjän muista kylistä ja tästä syystä siitä muodostui varsin omavarainen. Kalkkisten kylää ympäröivä maisema on Etelä-Päijänteen viljelyseutu -maisematyyppiä edustava maatalous- ja kylämaisema vesistö näkyminen. Aluetta rytmittävät kumpuilevat viljelymaisemat ja metsäiset selänteet sekä Päijänteen vesistömaisemat. Salpausselästä erkanevat harjut antavat alueelle oman leimansa. Kymenvirran rannalla sijaitsevan Kalkkisten kylän pellot ovat enimmäkseen pienialaisia. Kylän maisema on pienimuotoista asutuksen, harjujen ja peltojen muodostamaa mosaiikkia.

Kylän kantatiloja ovat olleet Iisakkila, Pörskälä, Huovila, Paavola, Kurttila ja Häkkälä. Kantatiloja ovat kylän ensimmäiset tilat, joista on sitten myöhemmin jaettu kaikki muut tilat. Kalkkisesta löytyvät varhaisimmat maininnat jo vuodelta 1445. Kylässä oli 1500-luvulla enimmillään kymmenen taloa ja se on ollut aikanaan varsin suuri kylä.

Palanen tätä päivää. Polun varrella, aivan vanhan kulttuurimaiseman keskellä, sinua palvelevat Kyläkauppa, Viini- ja puutarhatila Pihamaa, pankki ja ravintola Mani baari, jonka kiinteistö on vanha vuonna 1930 rakennettu Heinolan Osuuskaupan myymälä.

9. Kalkkisten kirkko

Kirkolle vie vanha 1700-luvun tienpohja. Kyläläisten aloitteesta alettiin suunnitella rukoushuonetta Asikkalan Kalkkisten kylään vuonna 1909. Rahankeräyksellä ja seurakunnan avustuksella rakennustyöt aloitettiin samana vuonna. Tontti saatiin lahjoituksena ja suuri osa rakennustarpeista lahjoitettiin perustetulle rukoushuoneyhdistykselle. Kirkon suunnitteli ja rakennustyöt toteutettiin paikallisen rakennusmestarin Kalle Nymanin johdolla. Rakentamisen valvonnasta ja tärkeimmistä sisutustöistä vastasi kylän majatalonomistaja Antti Honkanen. Suuri osa työstä tehtiin talkootyönä. Rukoushuone vihittiin käyttöön 28.8.1910. Vuonna 1951 rukoushuone luovutettiin Asikkalan seurakunnalle. Rukoushuone palveli kirkkona, ehtoollisen viettoineen, lähes 30 vuotta. Vuonna 1961 rukoushuone vihittiin virallisesti kirkoksi. Kalkkisten 1916 käyttöön otettu hautausmaa sijaitsee pari kilometriä kylän keskustasta Nuoramoisten suuntaan.

10. Rinteen veljesten muistomerkki

Johan Oskar ja Maria Sofia Rinteen suuresta perheestä lähti 1900-luvun alkupuolella teatteriuralle kolme poikaa, Einar, Jalmari ja Joel. Myös nuorena kuollut Kalle ehti edetä Tampereen Teatterin näyttämömestariksi. Poikien avioliitot kartuttivat suvun näyttelijöiden määrää, lapset antautuivat vanhempien uralle ja 1900-luvun lopulla Suomen teattereissa oli jo useita kolmannen polven Rinteitä. Suomen näyttelijäliiton jäsenluetteloista eri ajoilta löytyy 20 suvun nimeä, monet tunnettuja kautta maan.

Vuonna 1994 Kalkkisten kylässä paljastettiin Rinteen näyttelijäveljesten muistomerkki. Se sijaitsee Nuoramoistentien varressa Pörskäläntien kulmassa. Rinteen veljesten kotimökki on sijainnut Nuoramoistentien varressa vähän matkaa muistomerkiltä pohjoiseen tien oikealla puolella. Muistomerkkin suunnittelivat kuvanveistäjä Aimo Tukiainen ja Jalmari Rinteen vävy, taidehistorian professori Aimo Reitala.

11. Nuorisoseuratalo Pörskälä

Kalkkisten Nuorisoseura perustettiin vuonna 1918. Pian perustamisen jälkeen nuorisoseura sai lahjoituksena Pörskälän tilan päärakennuksen Sipi Koskiselta. Toiminta pääsi käyntiin Pörskälän mustassa tuvassa, johon oli rakennettu näyttämö. Toimintamuodoiksi määriteltiin kotiseutututkimus, raittius- ja siveystyö, voimistelu ja urheilu, laulu ja soitto, näytelmäharrastus ja maatalouden neuvonta. Seuratalon vihkiäiset pidettiin 1919. Talo oli kaunis: siinä oli aumakatto, joka oli katettu päreellä. Harjaa koristi aaltokuvioinen kattoratsastaja, jonka keskellä oli viiritanko. Ikkunoiden pielet oli tyyllitelty lyyran muotoon. Taloa laajennettiin kahteen otteeseen 1920- ja 1940-lukujen loppuilla. Toimitalo paloi salaman sytyttämänä 30.5.1963 maan tasalle. Tulipalosta alkoi nuorisoseuran uusi nousu. Seuran johtokunta päätti jatkaa toimintaa ja rakentaa uuden talon. Muualla maakunnassa seurat nukahtelivat, mutta Kalkkisissa ponnisteltiin uuden toimitalon hyväksi. Suomen Nuorisoseurojen liiton seuratalon tyyppipiirustuksilla toteutettu talo saatiin vesikattoon syksyllä 1969. Muutaman palkallisen työmiehen ja suunnattoman talkootyön ja mittavien lahjoitusten avulla talo saatiin lämmitystä myöten valmiiksi syksyllä 1972 ja vihkiäisjuhla vietettiin 11.3.1973. Toiminta pääsi jatkumaan ja uudenlaiset harrastukset tulivat mahdollisiksi, mahtuihan salissa pelaamaan vaikka lentopalloa ja järjestämään suuriakin pitoja.

Palanen tätä päivää. Kalkkisten nuorisoseura on aktiivisesti toimiva yhdistys. Pörskälässä järjestetään vuosittain esimerkiksi Kalkkisten joulutapahtuma.

12. Kalliotarhan talo

Kalliotarhan talo on tarjonnut asunnon niin kyläpoliisille, papeille ja opettajaperheille. Hirsirakennus on tehty vuonna 1888. Kalkkisten poliisi rakensi sen perheelleen luonnonkauniille kallioiselle tontille. Poliisin talosta tuli pikkupappila 1940- 1950-luvun vaihteessa, kun seurakunta osti sen.

13. Talojen tarinoita

Saavut peltotietä pitkin metsäiseen saarekkeeseen. Peltoaukean länsipuolella virtaa aivan pellon reunassa Hanjoki. Saarekkeessa olevan tilan vanha nimi on Laukkala. Se on vuonna 1917 yhdistetty Kuistilan tilaan, joka näkyy peltoaukean pohjoisosassa. Laukkalan päärakennus on rakennettu 1800-luvun loppupuolella. Vuonna 1930 rakennuksen toisesta päästä tehtiin Kuistilan tilan vanhalle polvelle eläkeasunto Kuusela.

14. Pohjoiset peltoaukeat (1800-luku)

Kylä kasvoi ajan saatossa ja peltoja raivattiin lisää kaskimaista ja niityistä. Tämän alueen pellot ovat pääosin 1800-luvulla raivattuja. Keskellä peltoaukeaa oleva tie vie kulkijat keskelle tämän päivän peltoviljelyä. Avaria peltoaukeita kylässä on vähän. Peltomaaksi sopivaa maaperää ei kylässä ole ollut juuri enempää, harjut ja kivennäismaat ja kalliomaat estivät laajempien peltoaukeiden raivaamisen.

15. Rintala

Toinen huomattava vanha ja arvokas rakennuskokonaisuus kylässä on Rintalan rakennusryhmä. Rintalan pitkä päärakennus on 1800-luvulta. Sen molemmin puolin sijaitsevat vanhat luhtiaitat. Rintala on osa Paavolan kantatilaa. Tila on ainoa Kalkkisissa, jonka omistus on ollut samalla suvulla vuodesta 1539 asti. Rintalan tilan vanha päärakennus Nuoramoiisiin menevän tien vasemmalla puolen henkii ulkonäöltäänkin vanhaa ja huolella säilytettyä historiaa. Rintalan tila jaettiin vuonna 1945 kahden veljeksensä kesken.

16. Uusikartano ja Kemppi Oy

Uudellekartanon tilalle vievää tietä reunustaa koivukujanne. Tilan alkuperäinen nimi oli Paavola. Tila on ollut yksi kylän vanhoja kantatiloja, joka oli ollut läänitettynä myös Schraffereille ja sen jälkeen tila toimi upseereiden puustellina eli virkatalona. Uusikartano vaihtoi omistajaa 1800-luvulla ainakin kolme kertaa. Vuonna 1833 omistajaksi tuli kapteeni Johan Wilhelm Cederblad vaimonsa Heldvigin kanssa. Heidän jälkeensä tilan ostivat vuonna 1863 Aron Thomaksenpoika Honkanen vaimonsa Helenan kanssa. Iisakkilan kartanon isäntä Sipi Koskinen osti sitten tilan rakennuksineen leskeksi jääneeltä Helenalta vuonna 1889-1890.

Tilalla toimii nykyään Kemppi Oy, joka on kylällä merkittävä työllistäjä. Vuonna 1949 perustettu yritys valmistaa sähköhitsauslaitteistoja. Yritys on yksi näiden laitteiden johtavista valmistajista maailmassa. Vuonna 1973 Uusikartano siirtyi Kemppien omistukseen ja 1970-luvun puolivälistä asti tilalla on valmistettu erilaisia hitsaustarvikkeita. Kemppi Oy:n pääpaikka on Lahdessa. Tilalla on päärakennuksen lisäksi maatalouden ja teollisuuden tiloja sekä henkilökunnan rakennuksia. Vuodesta 1986 tilalla on toiminut myös hevossiittola, enimmillään tilan pelloilla on laiduntanut toistasataa hevosta. Hevossiittola ei toimi enää Kalkkisissa.

17. Kauppakeskittymä 1930-1975

Aivan tien vieressä olevat muutamat rakennukset muodostavat mukavaa raittitunnelmaa Nuoramoistentien varteen. Vanha kauppa- ja baarirakennus on taiten peruskorjattu talo, joka sijaitsee Kulmala nimisellä tontilla. Tontti on lohkottu Pörskälän tilasta vuonna 1928. Tontille rakennettiin kauppakiinteistö vuonna 1930 ja piharakennuksessa toimi myös leipomo. Vuonna 1938 rakennuksessa alettiin pitää kahvilaa. 1950-luvulla kauppaa laajennettiin myymälä-autotoiminnalla. Kaupan pito loppui vuonna 1975, jonka jälkeen talo myytiin yksityiskodiksi. Rinteen kauppapuoti on sijainnut kaupparakennusta vastapäätä tien toisella puolella. Talon kivijalan voi vielä löytää heinän alta. Hanuristi Sakari Väänänen on syntynyt täällä.

18. Koulu

Kalkkisten koulupiiri perustettiin 1887. Ensimmäinen koulu, Honkala, sijaitsi nykyisen Manibaarin paikalla. Kalkkisen koulupiiri hajosi vähitellen, koska muihin ympäristön kyliin, mm. Riihilahteen, Särkijärvelle ja Mustjärvelle rakennettiin omat kyläkoulut. Tänä päivänä on palattu entiseen. Muut kyläkoulut on lakkautettu ja oppilaat tulevat ympäristöstä Kalkkisten kouluun. Nykyisistä koulurakennuksista vanhempi puukoulu on valmistunut vuonna 1892 ja uudempi kivikoulu vuonna 1927. Kyläkoulussa toimivat vuosiluokat 1-6, joita ohjaa kaksi opettajaa ja koulunkäyntiavustaja. Oppilasmäärä vaihtelee vuorittain 25-30 oppilaan välillä.

Kalkkisten koulu on ollut kahdesti suljettuna. Kansalaissodan aikaan punakaarti oli majoittunut koululla muutamia päiviä. Itse taisteluilta onneksi Kalkkisissa vältyttiin. Talvisodan aikana koulu oli lakkautettuna noin neljä kuukautta. Itsenäisyyden jälkeen tuli muutoksia koulun elämään. Ei tarvinnut enää juhlia keisarillisen suvun merkkipäiviä tai lukea ylettömästi Venäjän maantietoa ja historiaa. Rinteen näyttelijäveljekset tutustuivat opettajansa Viljakaisen johdolla tulevaan uraansa. Rinteen veljekset olivat kovin innostuneita näyttämötaiteesta. Myös suosittu radioääni, Esko Riihelä on käynyt Kalkkisten koulua.

19. Kylän entinen terveystalo

Talo on Vierulan tilan päärakennus, vasemmalla puolella olleet luhtiaitat on myyty ja siirretty, navetta ja muut rakennukset sijaitsevat tien toisella puolella. 1950-luvun lopulla koko tila myytiin Asikkalan kunnalle. Aluksi kunta vuokrasi tilaa maanviljelykseen ja Tapion taimitarhan käyttöön. 1960-luvulla päärakennus remontoitiin terveystaloksi ja asunnoiksi, missä käytössä se toimi vuoden 2000 alkuun. Vierulan pellot jäivät kunnalle ja niille rakennettiin vuonna 1984 kylän rivitalot. Nykyisin rakennus on yksityisomistuksessa. Talo on myös radiotoimittaja Esko Riihelän kotipaikka. Rinteen veljesten muistomerkki sijaitse Vierulan tilan entisessä puutarhassa.